

سینماء متعهد

فیلم‌های ژان پییر

ولوک داردن

جستارها،

مقالات و

مصاحبه‌ها

ویراستار: برت کاردوللو

ترجمه ارش حسن پور

فرزانه رحیمی

نشر دیبا

سینمای متعهد

فیلم‌های ژان پییر
ولوک داردن
جستارها،
مقالات و
مصاحبه‌ها

سینماء متعهد

فیلم‌های ژان پی یر
ولوک داردن
جستارها،
مقالات و
مصاحبه‌ها
ویراستار: برت کاردوللو
ترجمه: ارش حسن پور
فرزانه رحیمی
نشر دیباچه

نشر دیبايه

سینمای متعهد

فیلم‌های ژان پیر و لوک داردن: جستارها، مقالات و مصاحبه‌ها
برت کاردوللو

ترجمه‌ی آرش حسنپور و فرزانه رحیمی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۲-۳۱۳-۸

چاپ نخست: ۱۳۹۶

تلفن دفتر فروش: ۰۱۰۴۲۸۹۰۱

info@dibayeh.ir

www.farhangan.ir فروشگاه اینترنتی:

عنوان و نام پدیدآور: سینمای متعهد: فیلم‌های ژان پیر و لوک داردن:
جستارها، مقالات و مصاحبه‌ها؛ ویراستار برت کاردوللو؛

ترجمه آرش حسنپور، فرزانه رحیمی

مشخصات نشر: تهران: دیبايه، ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری: ۴۷۲ ص، ۱۴×۵×۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۲-۳۱۳-۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

عنوان اصلی:

Committed Cinema: The Films of Jean-Pierre and Luc Dardenne:

Essays and Interviews, c2009

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ PN1998/.۳/۲۵۹

رده‌بندی دیبوی: ۷۹۱/۴۳۰.۲۲۳

شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۷۴۷۵۶

به اصغر فرهادی

برای رقم زدن فصلی تازه در سینمای اجتماعی ایران

فهرست

۱۱	مقدمه‌ی مترجم
۱۳	پیشگفتار
۱۷	سال شمار

جُستارها

	سرنخ‌های دفن شده، شهامت حقیقی در فیلم‌های قول و روزتا
۲۳	جاناتان روزنام
	سؤال‌های آزاردهنده: داردند
۳۷	مایک بارتلت
	هنر و سیاست‌های برادران داردن
۴۵	امیلی ییکرتون
	زندگی روی کره خاکی: فیلم‌های ژان پیير و لوک داردن
۵۹	رابین وود
	ژرفاهای عمیق، سطوح فکری متعالی تر
۶۹	برت کاردوللو
	برادران داردن: پاسخی در برابر دیگری
۱۰۹	دوگ کامینگز
	برادران داردن: مباحثه‌ای پر امون ارزشیابی نقادانه‌تر یا درباره‌ی «شرایط تقلیل گر» چه فکر می‌کنی؟
۱۳۱	دیوید والش

مقالات‌ها

	داستان‌های سریازان: گونه‌ی جدید از فیلم جنگی، یا کار بهمثابه
	مسئله‌ی مرگ و زندگی
۱۵۵	لسلی کامهی

قهر مانان طبقه‌ی کارگر دو برادر بلژیکی

۱۶۱.....	ژان دوبونت
	دروخته! نجاری و فیلم پسر
۱۶۷.....	جفری مکناب
	برادران مؤلفی که شیه پلیس‌ها فیلم می‌سازند
۱۷۳.....	ما تولا دار گیس
	ما یکی هستیم؛ یک آدم چهار چشمی
۱۷۷.....	یان بروکس
	پیش بهسوی فیلم بچه؛ برادران داردن با یک نخل طلای
	دیگر کن بازمی گردند
۱۸۵.....	ریچارد پورتون
	دیدگاه فیلم سازان درباره‌ی فیلم؛ راز تصاحب نخل طلای
	کن توسط برادران داردن
۱۹۱.....	شیلا جاستون
	داردن‌ها
۱۹۹.....	دوگ کامینگر
	لوک و ژان بی بر داردن
۲۰۵.....	جرالد پری
	برادران داردن به عشقِ خشن (زمخت) اعتقاد دارند
۲۰۹.....	فیلیا هاوکر
	سکوت طلای کامل‌نای نیست
۲۱۵.....	استفانی بانبوری
	برادران داردن و سکوت لورنا
۲۱۹.....	دیوید کالهون
	واقعیت، گزنه و نیش دار است
۲۲۳.....	جیم ولفریز

بچه، بازی نمی کند؛ تأملی بر فیلم پسری با دوچرخه

۲۳۱.....	آنتونی لین.....	آنونگ های خوب
۲۳۷.....	آنتونی لین.....	درباره‌ی دو روز و یک شب
۲۴۱.....	پتر برادشاو.....	دوروز و یک شب
۲۴۵.....	لی مارشال.....	نقدی بر فیلم دختر ناشناخته - روایت حاشیه‌ای و بدون شور و هیجان از برادران داردن
۲۴۹.....	پتر برادشاو.....	لوک داردن: «زنان مسلمان، آینده جامعه‌اند»
۲۵۳.....	کاترین شو آرد.....	

مصاحبه‌ها

۲۵۹.....	اعدام کردن در مورد روابط انسانی؛ مصاحبه‌ای با برادران داردن.....
۲۷۵.....	برادر بزرگ‌تر، برادر کوچک‌تر.....
۲۸۳.....	برادران داردن در جشنواره کن: «می‌خواهیم این سینما را زنده کنیم».....
۲۹۵.....	گفتگو با برنده‌گان نخل طلای جشنواره کن: لوک و ژان بی بر داردن.....
	درخشش و حشتاک حاشیه‌نشینی اجتماعی:
۳۱۳.....	مصاحبه‌ای با ژان بی بر و لوک داردن.....
۳۲۳.....	گفتگو بالوک و ژان بی بر داردن.....
۳۳۳.....	مصاحبه: فیلم بچه‌ی برادران داردن.....
	مصاحبه با ژان بی بر و لوک داردن (در جشنواره فیلم تورنتو)؛
۳۴۱.....	کارگردانان فیلم سکوت لورنا.....

۳۴۹.....	مصاحبه: زان بی بی و لوک داردن
۳۵۹.....	سینمای مقاومت: مصاحبه‌ای با زان بی بی و لوک داردن
۳۸۵.....	مصاحبه‌ای با زان بی بی و لوک داردن
۳۹۱.....	گفت و گو با داردن‌ها به بهانه‌ی فیلم دوروز و یک شب
۳۹۷.....	فیلم‌شناسی
۳۹۸.....	عوامل فیلم‌های سینمایی بلند
۴۰۹.....	گریده‌ی کاب‌شناسی
	ضمیمه
۴۱۵.....	مرور و تحلیلی بر سینمای برادران داردن (از فیلم قول تا دو روز و یک شب)
۴۵۵.....	درباره‌ی دختر ناشناخته اثر برادران داردن
۴۶۱.....	مریم مؤمنی
	چهره به چهره با یک زن مرد: نگاهی به فیلم دختر ناشناخته ساخته‌ی برادران داردن
	نژت بادی

مقدمه‌ی مترجم

برادران داردن در سپهر سینمای جهان دستاوردهای اندکی ندارند اما سینمای آنان در فضای سینمایی کشور ایران، مهجور و تقریباً ناشناخته است. بهجز نیم ویژه‌نامه‌ای که مجله‌ی سینما و ادبیات (شماره‌ی ۳۵، زمستان ۱۳۹۱) در مورد سینمای آنان منتشر کرده و محدود مقالات در مجله‌ی فیلم و مطالب ویلاگی، کتاب یا مجموعه‌ای در مورد آنان در ایران تاکنون تألیف یا ترجمه نشده است. این کاستی، افزون بر اهمیت بالای سینمای ایشان و مضامین غنی و سنت سینمای واقع‌گرای اجتماعی باعث گردید تا به ترجمه کتاب پیش رو اقدام کنیم. کتاب سینمای متعهد؛ فیلم‌های ظان پیغمرو لوك داردن که به همت برت کاردلولو جمع‌آوری شده است مجموعه‌ای از مقالات، جستارها و مصاحبه‌ها است که توسط متقدان و نویسنده‌گان سینمایی شهریار بین‌المللی نگاشته شده است. کتاب برای نخستین بار در سال ۲۰۰۹ منتشر شده است اما چرخ فیلم‌سازی برادران داردن کماکان به شیوه خیره‌کننده‌ای می‌چرخد و آنان بعد از انتشار این کتاب، سه فیلم دیگر به نام‌های پسری با دوچرخه، دو روز و یکشب و دختر ناشناخته را تهیه و تولید کرده‌اند؛ بنابراین تصمیم گرفتیم فقدان مقالات و جستارهای مربوط به این سه فیلم را با انتخاب و گرینش مقالات و مصاحبه‌هایی از نویسنده‌گانی مانند آتنونی لین، پیتر برادشاو، لی مارشال و کاترین شوآرد مندرج در سایت‌های ایترنی نظری گاردن، اسکرین دیلی و نیویورکر جران کرده و به ترجمه آن مبادرت کنیم. همچنین در قالب ضمیمه‌ی کتاب تلاش شده مقالات اختصاصی در مورد آثار برادران داردن تهیه و ارائه شود. این مهم با همیاری و پذیرش گشاده‌رویانی فرهیختگان گران‌قدر سرکار خانم نزهت بادی، مریم مؤمنی و جناب آقای حمید باقری محقق شد. از ایشان کمال امتنان

را داریم. همچنین لازم است از نمونه‌خوانی دوست و همکار ارجمند سرکار خاتم مریم فروغی نیز تشکر کنیم. مترجمین کتاب مسئولیت نقصان‌های احتمالی کتاب را بر عهده گرفته و از نشر محترم دبایه که انتشار کتاب را پذیرفت، سپاسگزاری می‌کند. در پایان باید بگوییم که عمله ترجمه‌ی این کتاب در سال ۱۳۹۵ انجام شد، سالی که اصغر فرهادی و عوامل فیلم فروشنده در عرصه‌ی جهانی بر تارک سینمای ایران بار دیگر درخشیدند و در جشنواره کن برنده‌ی دو جایزه شدند. امضای قرارداد کتاب نیز با جایزه‌ی اسکار ایشان مصادف شد. از همین جهت علاوه‌مندیم کتاب حاضر را بالتفخار تقدیم کنیم به اصغر فرهادی؛ فیلم‌ساز مؤلفی که به سنت سینمای اجتماعی ایران، اعتبار و جایگاهی درخشنan و متعالی بخشدیده است.

آرش حسن‌بور و فرزانه رحیمی

۱۳۹۶ فوریه

پیشگفتار

ژان بی بر داردن، رشته‌ی بازیگری و لوک، برادر جوانترش، فلسفه خوانده است؛ اما آنان از دهه‌ی ۱۹۷۰ خود را وقف فیلم‌سازی کردند. پس از کسب شهرت در جامعه‌ی بلژیکی بومی خودشان به خاطر کارگردانی و راهبری مستندهای سیاسی و اجتماعی، آنان اولین فیلم داستانی خود را با نام اشتباه^۱ در سال ۱۹۸۶ ساختند. آنان همچنین به عنوان تهیه‌کننده فعال بوده و در سال ۱۹۷۵ شرکت درایوز^۲ را پایه‌گذاری کردند. شرکتی با ییش از شخصت فیلم مستند که اعتبار و بضاعت آنجا به حساب می‌آمد. شرکت دوم توسط داردن‌ها با عنوان فیلم دو فلوو^۳ در سال ۱۹۹۴ شکل گرفت. داردن‌ها اهل والونیابودند؛ منطقه‌ای جنوبی و فرانسوی زبان در کشور بلژیک که چشم‌اندازی پساصنعتی و خشن‌فرآگیری در آثار آنان ایجاد می‌کند.

در دهه‌ای که سومین اثر داستانی آنان یعنی فیلم قول^۴ (۱۹۹۶) موقیت بین‌المللی به بار آورد، داردن‌های بی ادعا اما مصمم به جایگاه نخست سینمای اجتماعی باز احیاء شده اروپا ارتقاء یافتند. زمانی که فیلم‌سازی در اروپا – گرچه متمایز بود – به طور گسترده از تغییرات اجتماعی ناشی از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی عقب‌مانده بود؛ فیلم قول نگاهی مختصر اما عمیق در مورد مهاجرت غیرقانونی و استثمار کارگری بود و داستانی پیرامون پیچیدگی‌های اخلاقی روابط بین پیمانکاری بلژیکی و پسر نوجوانش را نشان داد. دو جایزه در جشنواره‌ی کن (نخل طلا و بهترین بازیگر زن) به فیلم روزتا^۵ (۱۹۹۹) اختصاص

1. Falsch

2. Derives

3. Films du Fleuve

4. La Promesse

5. Rosetta

داده شد که به طور وسوس گونه‌ای به ماجراهی دختری نوجوان پرداخته که به دنبال شغل، مسکن و زندگی‌ای عادی می‌گردد. این امر برادران داردن را به موقعیت پیشوایی فیلم‌سازان بین‌المللی رساند.

فیلم روزتا بعداً در سه فیلم واقع‌گرای اجتماعی مشابه یعنی پسر^۱ (۲۰۰۲)، بچه^۲ (۲۰۰۵) و سکوت لورنا^۳ (۲۰۰۸) دنبال شد که حدوداً در یک‌زمان تلویحاً اشاره به شخصیت‌های اجتماعی دارد: در فیلم پسر، پدر یک پسر بچه‌ی مرد، باید یاد بگیرد که چگونه پدر فردی شود که مقصراً کشته شدن فرزندش بوده است. در فیلم بچه پدر جوان یک کودک تازه متولدشده به همراه نامزدش، بچه را به یک گروه مجرم می‌فروشد. او سپس صرفاً به خاطر کوتاه آمدن از موضع قبلی و تلاش برای بازیس‌گیری بچه، خود را مقروض و بدھکار (مجرمان) می‌سازد و از قبیل همدستان مجرمش، درگیر دردرس و خطر می‌شود. (در جشنواره کن، فیلم بچه حائز جایزه نخل طلا شده و برای مرتبه چهارم بود که فیلم‌سازانی دو بار برنده‌ی بهترین جایزه‌ی جشنواره کن شوند. کسانی که پیش‌ازاین دو بار این جایزه را گرفتند، شامل: یل آگوست، فرانسیس فورد کاپولا و امیر کاستاریکا می‌شوند). فیلم سکوت لورنا، بر محور دیسیسه‌هایی استوار بوده که مهاجران غیرقانونی را مجبور به تلاش جهت به چنگ آوردن جیره‌ی مختصراً از ثروت جهانی می‌گرداند – در اینجا بر اساس ازدواج‌های قلابی و حتی ارتکاب قتل برای (اخذ) شهروندی. در هریک از پنج فیلم داستانی آنان از سال ۱۹۹۶، دوربین روی دست جدی برادران داردن و قاب بهشت گزینش شده که با کنش‌های شدیدی ادغام شده (اغلب با به کار گیری افراد غیرحرفه‌ای یا افراد واقعاً ناشناس)، سنتی واقع‌گرا را پدید آورده که عمق

1. The Son

2. Enfant

3. The Silence of Lorna

فلسفی و معنوی را در فیلم می‌دمد – تا آنجا که یک شخص به یاد فیلم آلمان، سال صفر روسیه (۱۹۴۷) و جیب بر (۱۹۵۹) برسون می‌افتد.

فیلم‌های برادران داردن با تصاویر ناتورالیستی، ساخت بی‌عیب و نقص، سازش ناپذیری اخلاقی و انتقادات گزندی عاطفی، صدایی به گروهی از افراد تحفیر و نادیده انگاشته شده می‌دهد: ییگانگان غیرقانونی، زاغه‌نشینان و قیح، مقامات اداری فاسد، مجرمان پاره‌وقت؛ و اینکه آثار داردن‌ها همواره بر جهان کار و شغل، محیط‌های سطح پایین کارگران غیرقانونی، مشاغل دفتری تحفیر آمیز کار اولی‌ها^۱ یا حقوق بخور نمیر آموزش کارآموز متتمرکز است. اینکه برادران داردن در قالب نگاهی دلسوزانه به خلق این شخصیت‌ها و فضا اقدام کرده، منجر به این پنداشت شده که این طبقات محروم تا حدی به وسیله‌ی طبقات بالای جامعه پدید آمده‌اند. این شخصیت‌ها محروم از امکانات مادی و موهاب اجتماعی بوده و در شرایط هولناکی زندگی کرده و باید با تصمیمات مبتنی بر مرگ و زندگی دست‌وینچه نرم کنند. آثاری که آنان را بدین صورت ترسیم می‌سازد، منظر و نگاه مسیحی ریشه‌داری را از خلال پاشاری بر امکان تغییر و تحول تحفیر شده‌ترین موجودات مطرح می‌کنند.

در پایان باید گفت، قدرت فیلم قول، روزتا، پسر، بچه و سکوت لورنا مرهون خشونت خودجوش هر نما و انرژی جنون‌آسای شخصیت‌هایی است که با یکدیگر از خلال یورش‌ها و برخوردهای فیزیکی و زبانی رویرو می‌شوند. در حقیقت، برادران داردن، مفهوم شخصیت را با ابداع ساخته تا آنجا که دیگر ما در گیر کلیشه‌ی ستمدیدگان نیستیم، بلکه مواجه با شخصیت‌های ناشی و خطاکاری هستیم که می‌خواهند تا آنجا که ممکن است و به بهترین شکل ممکن، زنده بمانند. در این آثار بهجای آن که مواجه با دوگانه‌ی خوب و بد

۱. کار اولی است که هر تازه فارغ‌التحصیلی به آن مشغول می‌شود.

باشیم، مواجه با هزینه و فایده‌ایم. به طور خلاصه، آنچه در اینجا داریم الگو و قاعده‌ای برای قصه‌گویی است که مشخصه‌ی آن موضوعاتی بی‌پیرایه، سینمایی طبیعی و بی‌تکلف و صرفاً با عبارت خود داردن‌ها «موسیقی و صدای خیابان» است. الگویی که گرچه یادآور سنت نورثالیسم ایتالیایی است اما برخلاف آن سنت آثار برادران داردن به صورت صریح به نقد «جامعه» نمی‌پردازد. نهایتاً تصاویر آن‌ها، جستجویی جهت دستیابی به شرافت و کسب رستگاری برای یک فرد یا دیگری است.

کتاب سینمای معهد: فیلم‌های ژان پییر و لوک داردن^۱ اولین کتاب انگلیسی است که به آثار برادران داردن می‌پردازد و بهترین جستارها و مقالات و مصاحبه‌های چاپ شده تا امروز را در مورد فیلم‌های به یادماندنی این دو برادر فراهم و عرضه می‌کند. این جستارها و مصاحبه‌ها که توسط نویسنده‌گان بر جسته‌ای همچون راین وود، جاناتان رُنیام، جرالد پری و رابت اسکلار نگاشته شده به همراه گاهشمار زندگی داردن‌ها، فیلم‌شناسی آن‌ها، عوامل هر فیلم و منابع تکمیل خواهد شد. به این (کتاب) ضیافت کلمات (افسوس، بدون تصاویر) – گرچه برای خود کارگردانان اثری بر جسته و فوق العاده است – درباره‌ی موفقیت و دستاوردهای سینمایی ژان پییر و لوک داردن خوش آمدید.

برت کاردوللو

سال‌شمار

۱۹۵۱: ژان بی بر داردن در ۲۱ آوریل در حومه‌ی لیژ^۱ بلژیک در محلی به نام انگیس متولد شد.

۱۹۵۴: لوک داردن دهم مارس در حومه‌ی لیژ در محلی به نام آویرس متولد شد.

۱۹۶۹-۱۹۷۴: لوک داردن در داشتگاه کاتولیک لوواین^۲ فلسفه و ژان بی بر در انتیتو هنرهای رادیویی، تلویزیونی هنرهای نمایشی خواند. در اینجا آنان با آرماند گاتی^۳ آشنا شدند. وی کارگردان تئاتر، شاعر، نمایشنامه نویس، فیلم‌ساز و یک اومنیست متعهد بود. او برادران داردن را در دو اثرش به نام‌های کلون دوروقی و کشتی آدلین شرکت داد.

۱۹۷۵: برادران داردن شرکت تولیدی خود به نام درایوز را تأسیس کرده که با ساخت تقریباً شصت اثر مستند به کار خود پایان داد (در ادامه مهم‌ترین آن موارد ذکر می‌شود). در برخی موارد توجه خود آگاهانه‌ای نسبت به فرم در کار آنان وجود داشت که در آثار داستانی اخیر برادران داردن خبری از آن نیست.

۱۹۷۸: ساخت مستند نغمه هزارستان^۴

۱۹۷۹: ساخت مستند هنگامی که برای نخستین بار قایق لون مازی به پایین رودخانه می‌وزرفت^۵

۱۹۸۰: ساخت مستند برای خاتمه‌ی جنگ، دیوارها باید فروزیند^۶

1. Liege

2. Louvain

3. Armand Gatti

4. Le chant du rossignol (The Song of the Nightingale)

5. Lorsque le bateau de Leon M. descendit la Meuse pour la premiere fois

6. Pour que la guerre s'acheve, les murs devaient s'icrouler (For the War to End, the Walls Had to Come Down)

۱۹۸۱: همکاری با آرماند گاتی در فیلم همه‌ی مانامه‌ای درختان بودیم^۱ ژان پییر در این اثر در نقش همکار مسئول فیلم‌برداری و دوربین و لوک در نقش همکار کارگردان فعالیت کرد. ساخت مستند آر... دیگر پاسخ نمی‌دهد^۲

۱۹۸۲: ساخت مستند درس‌هایی از دانشگاه در پرواز^۳

۱۹۸۳: ساخت مستند به جانثان نگاه کن^۴

۱۹۸۶: ساخت فیلم اشتباہ که از نمایشنامه‌ای خودنوشت از نویسنده‌ی بلژیکی به نام رنه کالیسکی و همکار نویسنده‌اش ژان گروآل (فیلم‌نامه‌نویس فرانسوی تروفو) اقتباس شده بود. این اثر، برادران داردن را به سمت ساخت آثار داستانی جهت داد. گرچه شیوه‌ی شبه برشتی مستدهای آنان در آثار داستانی کماکان باقی ماند و حفظ شد.

۱۹۸۷: ساخت فیلم کوتاه جهان باشتاد بمیش می‌رود^۵

۱۹۹۲: ساخت اثر داستانی به شما فکر می‌کنم^۶ حسابی سروصدابه پا کرد. برادران برادران داردن ناظرتی بر فیلم‌برداری این اثر یا تدوین نهایی آن نداشتند.

۱۹۹۶: برادران داردن شرکت فیلم دو فلوو را بنیان نهادند. این شرکت ابزار و سازوکار تولید همه آثار داستانی آتی ایشان گردید. همچنین این شرکت از ساخت آثار دیگر نویسنده - کارگردانان نظری سولوی آنسپاچ (هوای طوفانی)، ایگن گرین (جهان زنده)، برونو پودالید (راز اتاق زرد) و کوستا گاوراس (ساطور) حمایت کرد. فیلم قول در جشنواره کن در قالب برنامه‌ی دوهفتاهی کارگردانان

1. Nous étions tous des noms d'arbres

2. R... ne répond plus (R... Doesn't Answer Anymore)

3. Legons d'une université volante (Lessons from a University on the Fly)

4. Regarde Jonathan (Look at Jonathan)

5. il court le monde (The World Is Racing)

6. Je pense à vous

به نمایش درآمد. فیلم قول برنده‌ی جایزه‌ی متقاضان فیلم جامعه‌ی ملی برای بهترین فیلم خارجی شد.

۱۹۹۹: روزتا جایزه‌ی نخل طلای کن را تصاحب کرد. امیل دکن نیز برای نقش آفرینی در این فیلم، جایزه‌ی نگاه فمینیستی کن را به دست آورد. کایه دو سینما کتاب فیلم‌نامه روزتا و قول را در یک جلد منتشر ساخت.

۲۰۰۲: فیلم پسر ساخته شد. اولیور گورمه برای نقش آفرینی در این فیلم، جایزه‌ی نگاه مردانه را از جشنواره فیلم کن تصاحب کرد.

۲۰۰۵: فیلم بچه جایزه‌ی نخل طلای کن را به دست آورد. انتشارات سویل^۱ خاطرات و دست‌نوشه‌های حرفه‌ای و کاری داردن‌ها را تحت عنوان بر شانه‌ی تصاویر ما^۲ (در پس تصاویر ما) ۱۹۹۱-۲۰۰۵ منتشر ساخت؛ فیلم‌های پسر و بچه در نسخه‌ای مشابه منتشر شد.

۲۰۰۷: ساخت فیلم کوتاه تاریکی^۳

۲۰۰۸: فیلم سکوت لورنا جایزه‌ی بهترین فیلم‌نامه را از جشنواره فیلم کن به دست آورد.

۲۰۱۱: ساخت فیلم پسری با دو چرخه^۴

۲۰۱۴: ساخت فیلم دور زویک شب^۵

۲۰۱۶: ساخت فیلم دختر ناشناخته^۶

1. Seuil

2. Au dos de nos images, 1991-2005 (On the Back of Our Images)

3. Dans Obscurite (Darkness)

4. A Kid With Bike

5. Two Daye One Night

6. Unknown Girl